

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, 2012. december hó 20. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

í t é l e t e t :

A rablás büntette miatt vádlott ellen indult büntetőügyben a Pest Megyei Bíróság 2011. november hó 22. napján kelt 12.B.93/2009/24. számú ítéletét megváltoztatja.

A vádlott főbüntetését 4 (négy) évi fegyházbüntetésre enyhíti.

A magánfél részére megítélt kártérítés összegét 2.187.400 (Kettőmillió-egyszáz-nyolcvanhétezer-négy száz) forintra, az államnak felhívásra fizetendő eljárási illeték összegét 131.200 (Egyszázharmincegyezer-kettő száz) forintra helyesbíti.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyja.

A vádlott által az elsőfokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe beszámítani rendeli.

A másodfokú eljárásban felmerült 6.800 (Hatezer-nyolcszáz) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A Pest Megyei Bíróság 2011. november 22. napján kelt 12.B.93/2009/24. számú ítéletével a vádlottat bűnsegédként elkövetett rablás büntette miatt (Btk. 321.§ (1) bek. (4) bek. b/ pont) hat évi fegyházra és hat évi közügyektől eltiltásra ítélte.

A szabadságvesztésbe beszámította az előzetes fogvatartásban töltött időt.

YZ magánfél polgári jogi igényét érdemben elbírálv a vádlottat kártérítés és ahhoz kapcsolódóan eljárási illeték megfizetésére kötelezte, rendelkezett a bűnjelek megsemmisítéséről, valamint a felmerült bűnügyi költség viseléséről.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az eljáró ügyész a vádlott terhére fellebbezést jelentett be a kiszabott büntetés súlyosítása érdekében.

Az elsőfokú ügydöntő határozattal szemben a vádlott és védője téves minősítés miatt, enyhítésért élt perorvoslattal.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.233/2012/1. számú átiratában - a védelmi fellebbezéseket megalapozatlannak ítélve, - fenntartotta a súlyosítást célzó fellebbezést. Átiratában rámutatott, hogy a perrendi szabályok megtartásával lefolytatott eljárás eredményeként az elsőfokú bíróság ügyfelderítési kötelezettségét teljesítve megalapozott tényállást állapított meg, kellő részletességgel és logikusan számot adva a bizonyítékok mérlegeléséről. A tényállás csupán a lakásból elvitt készpénz összege tekintetében szorul korrekcióra, ami kihat a polgári jogi igény

alapjául szolgáló kártérítés összegére is. A megállapított tényállásból okszerűen következtetett a vádlott bűnösségére, akinek cselekményét is törvényesen minősítette.

A büntetés kiszabása szempontjából releváns körülményeket túlnyomórészt számba vette az elsőfokú bíróság, elmulasztotta azonban súlyosítóként értékelni a vagyon elleni cselekmények, különösen a rablások nagymérvű elszaporodottságát. Emiatt a törvényi minimumot meghaladó szabadságvesztés nem elegendő a büntetés céljának eléréséhez. Ezért súlyosabb büntetés alkalmazását, egyebekben az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

A védő a bejelentett fellebbezést elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezéséért és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasításáért, másodlagosan a kiszabott büntetés enyhítéséért tartotta fenn. Indítványozta, hogy a másodfokú bíróság értékelje kellő nyomatékka a vádlott feltáró jellegű vallomását, megbánását és négy kiskorú gyermekes állapotát. Az ügyészi fellebbezésre reflektálva a súlyosításra irányuló indítvány elutasítását kérte.

A vádlott felszólalásában tagadta, hogy a betöréshez ő szolgáltatta volna az ötletet, vagy segített volna a pénz és az ékszerek megtalálásában. Kétségbe vonta, hogy a bűncselekmény elkövetésekor a helyszínen tartózkodott, emiatt a sértettek nem hallhatták a hangját sem. Védekezése szerint ZZ-nek egy beszélgetés kapcsán mondta el, hogy elköltözött otthonról és pénzzel, valamint aranytárgyakkal rendelkező komája segítségével kíván építkezni, aki ezt az információt kihasználva hozta magával a román elkövetőket. ZZ és bátyja, ZY fenyegetésére mutatta meg, hová kell betörni. Azzal fenyegették, hogy ha nem mutatja meg komája házát, baja lesz belőle, megkeresik a családját. Félelmében nem mert sem ellenkezni, sem a rendőrséghez fordulni.

Az utolsó szó jogán az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását kérte.

A bejelentett védelmi perorvoslatok részben alaposak.

A Fővárosi Ítéltábla a bejelentett ellentétes irányú fellebbezések alapján felülbírált a Pest Megyei Bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást.

Ennek eredményeként megállapította, hogy az elsőfokú bíróság eljárása során a perrendi szabályokat maradéktalanul megtartotta. A tárgyaláson kihallgatott személyekkel szemben a szükséges figyelmeztetések elhangzottak, s az arra adott válaszok is rögzítésre kerültek. Az eljárás során elhunyt tanú vallomását a bíróság törvényesen tette felolvasással tárgyalás anyagává. A vallomások közti eltérések feloldását szembesítésekkel is megkísérelte. Valamennyi rendelkezésére álló bizonyítékot teljes körűen mérlegelési körébe vont.

A másodfokú eljárásban a vádlott és a védő bizonyítási indítványt terjesztettek elő, YY és ZZ tanúkenti kihallgatása iránt.

A másodfokú bíróság a bizonyítási indítványt nem találta alaposnak.

A perrendszerű bizonyítási eljárás során az elsőfokú bíróság mindkét hivatkozott személyt tanúként részletesen kihallgatta, elébük tárta nyomozati vallomásukat és előadásukat ütköztette a vádlott védekezésével. E tanúvallomások tartalmát az elsőfokú bíróság helytálló érveléssel, logikusan értékelte. Kellően megindokolta, hogy miért nem adott hitelt a terhelt többször módosított védekezésének. Ezért a másodfokú bíróság a vádlottnak és védőjének az eljárás során már kihallgatott személyek ismételt tanúkénti kihallgatására irányuló bizonyítási indítványát alaptalannak találta és azt elutasította.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok okszerű mérlegelésével alapvetően helytálló történeti tényállást állapított meg, amely azonban a Be. 351.§ (2) bek. b/ pontja szerint hiányos volt. Ez a részbeni megalapozatlanság az ügy érdemére nem hatott ki, így a fellebbezési eljárás keretében korrigálható volt. Ennek kiküszöbölése érdekében az ítélet tábla a rendelkezésére álló iratok tartalma alapján a történeti tényállásban írtakat az alábbiak szerint egészítette ki, illetve pontosította:

- Néhány nappal a vádbeli időt megelőzően a vádlott (a nyomozás során fel nem tárt személyazonosságú) román állampolgárságú rokonaival együtt járt a sértettéknél. Ekkor pénzt kértek kölcsön sértettől, s ennek kapcsán a társaságában lévő személyek megfigyelhették, hogy a lakásban milyen értékek vannak, illetve, hogy az idős házaspár hol tartja a pénzét.

(sértett tanúvallomása - nyomozati iratok 1/a kötet 131. oldala)

- Az ítélet 3. oldalának hatodik bekezdését annyiban helyesbíti, hogy a belső szoba asztalfiókjában, két pénztárcában talált pénz összege: 718.000 forint volt.

(ZQ tanúvallomása - nyomozati iratok 1/a kötet 98. oldala)

- A vádlott ismeretlen társaival szemben a Dabasi Rendőrkapitányság 2009. január 21. napján kelt 13030/147/2009. számú határozatával a nyomozást elkülönítette és mivel kilétük nem volt megállapítható - a Be. 190.§ (1) bek. i/ pontja alapján - megszüntette. (nyomozati iratok I/b kötet 17. oldal)

A fenti, a Be. 352. § (1) bekezdésének a/ pontja szerinti kiegészítéssel a tényállás minden tekintetben megalapozottá vált és alkalmas arra, hogy a felülbírálat során a másodfokú bíróság határozat arra alapozza.

A bizonyítékok okszerű mérlegelésével megállapított és kellő részletességgel megindokolt tényállás nem szenved megalapozatlansági hibában, ezért az ítélet hatályon kívül helyezését célzó perorvoslatok eredményre nem vezethettek.

Az elsőfokú bíróság számot adott a bizonyítékok értékeléséről, ennek során téves logikai következtetés nem volt tetten érhető. Megfelelő alapossággal kifejtette, hogy a bűncselekmény elkövetésének idejeként miért a telefon-híváslistával alátámasztott időpontot fogadta el, továbbá, hogy ZQ tanú vallomásait mely

részében nem tartotta elfogadhatónak, illetve az elvett készpénz nagysága tekintetében miért fogadta el a vádlottra kedvezőbb előadást. Az eltulajdonított ékszerek értékét Hári Anikó ékszerszakértő nyomozás során beszerzett és felolvasással tárgyalás anyagává tett szakértői véleményét elfogadva állapította meg, amelyhez az aranytárgyak vásárlásakor kiállított bizonylatok is támpontot adtak.

A vádlottnak az ellene irányuló közvetlen fenyegetésre vonatkozó állítását további tények nem támasztották alá, így az nem állapítható meg.

A terhelt módosított vallomásai közül a 2009. szeptember 3. napján tett előadása volt elfogadható, (nyomozati iratok 1/b kötete 125. oldal) amelyben megerősítette, hogy - mivel a bűncselekmény elkövetése idején az ablak közelében állt, - sértett tanú felismerhette a hangját. Ebből következően a sértett által neki tulajdonított kijelentés tartalmát sem vitatta, miszerint a házban lévő társait további értékek felkutatására biztatta. Ez pedig az ügyben feltáró jellegű beismerő vallomásként értékelhető, mivel a sértett vallomása önmagában nem lett volna elegendő a vádlott büntetőjogi felelősségének megállapításához.

A bűncselekmény releváns előzményei tekintetében azonban az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás hiányos, ami - az elkövetői minőségre levont következtetéssel ellentétben - felbujtói bűnrészséget sugall, azt, hogy a bűncselekmény elkövetésének gondolata a vádlottól eredt, s az elkövetésre ő bírta rá társait.

A felbujtás lényege a tettes(ek) rábírása arra, hogy egy vagy több konkrét bűncselekményt elkövessen(ek). A felbujtói tevékenységnek értelemszerűen időben meg kell előznie a bűncselekmény végrehajtásának megkezdését. A rábírásnak kifejezettnek és egyértelműnek kell lennie, de ezen túl nincs alakiséghez kötve, a felbujtó akaratkifejeződésének azonban a címzetthez (a tetteshez, illetve tettesekhez) el kell jutnia. Előfordulhat, hogy a tettes már ettől függetlenül is fontolgatja a bűncselekmény elkövetését. Ilyen esetben is az a döntő, hogy a felbujtó magatartása szolgálta-e a tettesi oldalon azt a döntő motívumot, ami végül is elindítja az elkövetőt a bűncselekmény végrehajtásának a megkezdéséhez. Abban az esetben azonban, ha a tettes már elhatározta magát a bűncselekmény elkövetésére, akkor az ezen elhatározást ösztönző vagy megerősítő magatartás nem felbujtásnak, hanem pszichikai bűnsegélynek tekintendő.

A bizonyítás anyaga a vádirat szerinti tényeket támasztja alá, miszerint az ismeretlen elkövetők maguk is felismerhették a kiszolgáltató helyzetben lévő házaspár lakásán fellelhető értékeket, így azok elvételének elhatározása a vádlott szerepétől függetlenül megtörténhetett. Ennek ismeretében - a vádlott tagadásával szemben - nem állapítható meg, hogy az elkövetők nem saját elhatározásukból, hanem döntően a vádlott rábírására határozták el a bűncselekmény végrehajtását. Ebből adódóan megalapozottan nem lehet arra következtetni, hogy a terhelt a Btk. 21.§ (1) bekezdése szerinti felbujtói magatartást fejtett volna ki.

A bűnsegély az elkövető részére a bűncselekmény végrehajtásához történő szándékos segítségnyújtás, ami az elkövetési magatartás szerint lehet fizikai, illetve pszichikai segítség.

A fizikai bűnsegéd magatartásának alkalmasnak kell lennie arra, hogy elősegítse a bűncselekmény végrehajtását, általában olyan tevékenység, ami az elkövetésnek nem elengedhetetlen feltétele, ám arra rá, hogy megkönnyítse a tettes vagy tettesek tevékenységét. A fizikai bűnsegéd magatartása tipikusan aktív tevékenység, de kivételesen előfordulhat valamilyen kötelezettség elmulasztásával, azaz passzív magatartással történő segítségnyújtás.

A pszichikai bűnsegély szándékerősítő magatartást jelent, ami megtörténhet a bűncselekmény végrehajtásának megkezdése előtt vagy a bűncselekmény végrehajtása közben. A pszichikai bűnsegéd a tettesben már kialakult szándékot erősíti, rendszerint aktív magatartással, bátorítással, buzdítással.

Az irányadó tényállásból arra vonható következtetés, hogy a vádlott a törvényi tényállás bármely elemének megvalósítása nélkül, társaival szándékegységben tevőlegesen működött közre az elkövetők helyszínre szállításában illetve a bűncselekmény elkövetése során további értékek kutatására biztatva erősítette a bennük már kialakult rablási szándékot. Tudata átfogta, hogy társai élet kioltására alkalmas eszközökkel hatoltak be a sértettekhez, akikkel szemben pénzük és ékszereik megszerzése érdekében élet elleni közvetlen fenyegetést is alkalmaztak. A kiegészített tényállás immár összhangban áll az elsőfokú bíróság által a vádlottnak helyesen felrótt fizikai bűnsegédi bűnrészesi magatartással.

Az irányadó és megalapozott tényállásból az elsőfokú bíróság okszerűen következtetett a vádlott bűnösségére és helyesen állapította meg, hogy a terhére rótt vagyon elleni bűncselekményt bűnsegédként valósította meg. Cselekményét helytállóan minősítette - az elkövetéskor irányadó - Btk. 21.§ (2) bekezdése szerint bűnsegédi minőségben elkövetett, a Btk. 321. § (1) bekezdésébe ütköző, de a 138/A § c/ pontjára figyelemmel a (4) bek. b/ pontja szerint minősülő bűncselekményként.

Nem tévedett az elsőfokú bíróság a cselekmény rendbeliségét illetően sem, amikor a házaspár mindkét tagjával szemben kifejtett kvalifikált fenyegetés ellenére a sérelmükre elkövetett bűncselekményt egy rendbeli rablásként értékelte. A rablás rendszerint annyi rendbeli, ahány személlyel szemben az elkövető erőszakot vagy élet testi épség elleni közvetlen fenyegetést alkalmaz. Ez alól azonban kivételt képez a közös tulajdonban lévő dolog erőszak vagy élet illetőleg testi épség elleni közvetlen fenyegetés alkalmazásával való elvétele, amely a résztulajdonosok számától függetlenül egy rendbeli rablást valósít meg. Az adott esetben ugyan két személlyel szemben történt minősített fenyegetés alkalmazása, de csak egy vagyon károsodott. (BH 2001/458. szám)

A büntetés kiszabása körében az elsőfokú bíróság az általa túlnyomórészt feltárt bünteteskiszabási tényezők alapján a bűnösnek kimondott vádlottal szemben helyesen szabott ki végrehajtandó szabadságvesztést és közügyektől eltiltást.

További enyhítő körülményként nagyobb nyomatékkal kellett a vádlott javára értékelni feltáró jellegű, beismerő vallomását.

A vádlottal szemben az elsőfokú bíróság által az irányadó büntetési tételkeretben kiszabott büntetés túl szigorú.

Az enyhítő körülmények számára és nyomatékára figyelemmel a büntetési tétel alsó határának megfelelő büntetés sem áll arányban az elkövetett cselekménnyel. Főszabályként a részesekre is ugyanazok a büntetési tételek az irányadóak, mint amiket a Btk. Különös Része a befejezett bűncselekményekre megállapított. Ezalól kivételt képez a Btk. 87. § (3) bekezdése, amely bűnsegély esetén lehetővé teszi az ún. kétszeres enyhítést. Erre a másodfokú bíróság a vádlottnál nem látott kellő indokot, azonban főbüntetését a Btk. 87.§ (2) bekezdés b/ pontjának alkalmazásával a feltáró jellegű idézett beismerését figyelembe véve négy évre enyhítette.

A szabadságvesztés mértékének megváltozása nem eredményezett enyhébb büntetés-végrehajtási fokozatot, a Btk. 45.§ (2) bekezdésének alkalmazása pedig nem foghatott helyt.

Az ítéletábra úgy találta, hogy a vádlottal szemben közügyektől eltiltás alkalmazása indokolt, s annak mértéke a főbüntetés tartamának enyhítése ellenére is arányban áll a szabadságvesztéssel.

Az ítélet egyéb rendelkezései törvényesek, ezért az ítéletábra - fenti a Be. 372.§ (1) bekezdésében írt változtatást meghaladóan - egyebekben az elsőfokú ítéletet a Be. 371. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

A Be. 335.§ (1) bekezdése értelmében az elsőfokú bíróság helytállóan döntött ZQ magánfélként fellépő sértett polgári jogi igényéről. A bűncselekménnyel okozott kár összecszerűsége tekintetében azonban hibázott, amikor a tényállás szerint megállapítottnál magasabb összegben állapított meg kártérítést. Ezt a másodfokú bíróság a tényállásnak megfelelően korrigálta.

A bűncselekménnyel okozott kár összegét vitató vádlottnál az elsőfokú bíróság helyesen ismerte fel, hogy - az Itv. 58. § (1) bek. a/ pontja szerinti - mérsékelt eljárási illeték kiszabásának nem állnak fenn a törvényi előfeltételei. A kártérítés összecszerűségének változásával azonban a polgári jogi igény kapcsán megfizetendő eljárási illeték mértéke is javításra szorult, ezt a másodfokú bíróság - az Itv. 3.§ (4) bekezdése szerint a kérelem előterjesztésekor irányadó - Itv. 42.§ a/ pontja szerint határozta meg. Ekörben a törvény 74/A §(1) bekezdésében foglalt kerekítési szabály alkalmazásával (miszerint a lerovandó eljárási illeték összegénél az 50 forintot meghaladó összeget 100 forintnak kell számolni) a másodfokú bíróság

a megítélt polgári jogi igény után járó eljárási illeték összegét 131.200 forintra helyesbítette.

A Pest Megyei Bíróság ítéletének további rendelkezései törvényesek, ezért az ítélőtábla azt - helyes indokai alapján - a Be 371. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

A vádlott által az elsőfokú ítélet kihirdetése óta előzetes fogva tartásban töltött időt is beszámította a kiszabott szabadságvesztésbe, a Btk. 99. §-ának (1) bekezdésének megfelelően.

A másodfokú eljárásban a kirendelt védő közreműködése kapcsán felmerült bűnügyi költség megfizetése alól a másodfokú bíróság - a Be. 381.§-ának (2) bekezdése alapján, - mentesítette a vádlottat, mivel a fellebbezésük eredményes volt.

Budapest, 2012. évi december hó 20. napján

Dr. Nehrer Péter s.k.
a tanács elnöke

Dr. Sebe Mária s.k.
előadó bíró

Dr. Hrabovszki Zoltán s.k.
bíró

A Pest Megyei Bíróság 2011. évi november hó 22. napján kelt 12.B.93/2009/24. számú ítélete a vádlottal szemben a Fővárosi Ítélőtábla mint másodfokú bíróság 3.Bf.72/2012/15. számú ítéletével 2012. évi december hó 20. napján jogerőre emelkedett és végrehajtható.

Budapest, 2012. évi december hó 20. napján

Dr. Nehrer Péter s.k.
a tanács elnöke

Kiadmány hitelül:
tisztviselő